

štolní v paušálním obnosu stanoveném od zemského úřadu ve shodě s biskupem diecése; nedocílí-li se dorozumění mezi nimi, stanoví obnos ten ministerstvo kultu, avšak započítání ono má místo jen potud, pokud poplatky štolní činí více než 30 zl. Pokud nezjistí se však konečné číslo způsobem tuto udaným, má vedle prováděcího nařízení ze dne 2. července 1885 č. 99 ř. z. správce duší uvésti zatím na základě průkazu stvrzeného úřadem děkanským průměrné číslo poplatků štolních skutečně vybraných v posledních 6 létech. Naproti tomu nepodléhají poplatky štolní ekvivalentu poplatkovému vedle výn. min. fin. ze dne 18. května 1870 č. 76 ř. z. odst. 18, poněvadž nevycházejí ze jmění obročního, a podobně nemohou býti (výn. stát. min. ze dne 28. srpna 1865 č. 6657) pojaty do aktiv jmění biskupského a klášterního inventárně seznámených.

Při přefaření pomíjí zpravidla poplatky štolní ve smyslu § 21 zákona ze dne 7. května 1874, avšak soukromá úmluva opačného obsahu nemusila by býti pokládána za vyloučenu; provedeno-li přefaření, prve nežli se uprázdnilo (staré) obročí, pomíjí poplatky štolní ve smyslu cit. § 21 al. 2 teprve nejbližší změnou obročí. Pokud ustanoveny jsou poplatky štolní (incl. poplatků za úřední vyhotovení) s přivolením vlády, nelze jich dobývati obyčejným pořadem práva, nýbrž poskytuje se k vymožení jich dle § 23 cit. zák. politická exekuce. S druhé strany usiluje cit. zák. ze dne 7. května 1874 chrániti obyvatelstvo proti příkrému vymáhání poplatků štolních. Tak prohlašuje § 23 al. 3, že osoby, které mají nárok na právo chudinské, osvobozeny jsou od dotčených poplatků; to lze však vztahovati jen na nejnižší míru poplatků, jaká stanovena jest pro nejjednodušší formu dotyčné duchovní funkce.

Dle § 25 nesmí se zpravidla ni žádný akt úřadu farního učiniti závislým na předchozím zaplacení poplatku štolního; žádá-li se však tento akt ve formě, »která podléhá vyššímu poplatku štolovému než nejnižšímu,« dlužno tento vyšší poplatek na požádání zaplatiti napřed. I obnos kolkový potřebný k vyhotovením farního úřadu lze napřed žádati.

§ 26 namířen jest proti »přemrštění poplatku štolního« a praví, že poklésky proti ustanovením řádů štolních, pokud nehodí se případ ten k řízení trestnímu, sluší trestati po vyslechnutí ordinariátu od úřadů správních peněžitými pokutami až do 100 zl. Zároveň s trestem vysloviti jest výši náhrady, která postihuje vinníka. Tyto nálezy na náhradu hodí se k exekuci. Opětuje-li se případ, může státní správa kultu žádati, aby dotyčný duchovní odstraněn byl z vykonávání svého církevního úřadu (§ 8 cit. zák.).

Poplatky tržní viz Tržnictví.

Poplatky z listin.

I. Zákon poplatkový rozeznává listiny právní a listiny ostatní.

Listiny právní jsou ve smyslu poplatkového zákona ony, jež za tím účelem se vyhotovují, by co důkaz sloužily proti vydatelí neb zmocniteli, ať již náležitosti formální, jimiž průvodnost jich je podmíněna, vykazují čili nic (§ 1 cís. pat. z 9. února 1850 č. 50 ř. z.). O pojmu viz čl. Listiny právní (v právu popl.).

II. Rozdělení listin právních.

1. Vzhledem k poplatkové povinnosti rozeznává poplatkový zákon listiny právní, jež převod majetku, upevnění práva, zrušení práv a závazků v sobě zahrnují a takové, kde tomu tak není; p. s. 101 popl. z.

obsahuje v prvním odstavci listiny právní druhu prvního a v odstavci druhém právní listiny druhu posléz dotčeného.

2. Listiny právní druhu prvního různí se opět dle toho, zda i dávka i protidávka či zda jen dávka neb jen protidávka, právo zrušení, závazek zrušený je věcí cenitelnou čili nic. K věcem cenitelným náleží:

a) saldované účty, nóty, výkazy obchodníků a živnostníků v provozování jich živnosti;

b) listy nákladní a jich duplikáty, pokud kromě seznamu odeslaného zboží, smlouvy námezdní neb nájemní s vozkou, povozníkem nebo plavcem uzavřené a kromě pojištění nic neobsahují, co stupnicovému poplatku podléhá;

c) přijímací listy skladníků o převzetí zboží k dopravě (nákladní listky), konosemeny plavců námořních, listy nakládací a vydávací (skladní listy, varranty); dále přijímací listy podniků železničních a paroplavebních o převzetí osob k dopravě (osobní listky);

d) poukázky kupců a na kupce, jakož i jich listy závazkové;

e) směnečná gira, gira a postupy (*cesse*) kupeckých poukázek a listů závazkových, konosementů plavců námořních, listů nakládacích (*varrantů*), listů na půjčky lodní i námořských pojistek;

f) cheky;

g) směnky;

h) listiny o zálohách od veřejných ústavů k poskytování záloh dle stanov svých oprávněných na státní a jiné cenné papíry neb zboží daných.

3. Listiny právní, jimiž se vlastnictví, požívání neb užívání nemovitosti úplatně převádí, podléhají poplatku 50 kr. z každého archu a vedle toho i poplatku z právního jednání.

4. Listiny právní o darování movitostí a nemovitostí (viz čl. Darování).

5. Listiny právní o převodu majetku pro případ smrti, jako poslední pořízení (testamenty, dovětky) vzájemné testamenty, smlouvy dědické, darování pro případ smrti, ustanovení ve smlouvách svatebních a jinakých smlouvách mezi manžely o právech manželu pozůstalému v případě smrti manžela druhého příslušejících (viz čl. Smlouvy svatební, dědické, pořízení poslední, darování).

6. Právní listiny o konání služeb, smlouvy tržové a směnné, úplatné postupy (*cesse*) a vzdání se, pokud jde o věci movité, smlouvy odvážné, zápůjčkové a společenské (viz příslušné články).

7. Listiny právní o všech ostatních právních jednáních podléhají poplatku dle hodnoty a stupnice II.

8. Listiny právní, které v sobě neuzavírají převod majetku, upevnění práva, zrušení práv a závazků. Sem patří:

a) nesaldované účty, konta, noty, výkazy atd. obchodníků a živnostníků o předmětech, v nichž živnost provozují;

b) všechny ostatní listiny, hlavně o věcech necenitelných z každého archu 50 kr.

III. Rozdělení všech ostatních poplatku podléhajících listin:

1. vysvědčení (viz tato);

2. úřední vyhotovení. Sem náleží:

a) opisy,

b) vidimace,

c) určitá vyhotovení úřadů důchodkových,
 d) listy domovské a listiny cestovní,
 e) protokoly,
 f) rozsudky,
 g) dekrety způsobilosti a úřední vyhotovení o oprávněních v občanském právu se nezakládajících, zejména diplomy, privilegia, patenty, licence, podomní pasy a j. v.,

h) duplikáty (viz příslušné články);

3. prohlášení (p. s. 3 a nař. min. fin. ze dne 20. dubna 1854 č. 106 ř. z.) (viz čl. »Prohlášení«);

4. podání (viz »Poplatky kolk. z podání«).

IV. Všeobecné zásady o povinnosti poplatkové.

1. Za základ vyměření poplatku slouží ona hodnota, jež je v listině samé udána aneb poukázáním na jiné listiny, spisy, knihy, účty vyjádřena (viz čl. »Hodnota poplatná«).

2. Pod jedním kollem smí toliko jedna právní listina, jedno úřední vyhotovení, neb jedno vysvědčení býti vyhotoveno. Není tudíž dovoleno do listiny neb spisu již vyhotoveného pod týmž kollem pojata druhou neb více dalších listin nebo spisů kolku podrobených, leč

a) že by jednání, o nichž listina nebo spis na témže archu se píše, mezi sebou souvisela předpokládajíc zároveň,

b) že listina další psána byla bezprostředně pod listinu prvotní s vynecháním mezery nejvýš mezířádkové a

c) že kollem přilepeným zapravily by se předepsané poplatky kolkové ze všech listin a spisů týmž archem zahrnutých i kdyby každá listina nebo spis byl býval na zvláštním archu napsán. Však knihy přísežných sensalů, do nichž oni koupě a prodeje jimi sprostředkované zanášejí, pak kolku podrobené knihy živnostenské (obchodní) ohledně všech zápisů do nich pokládají se vzhledem k povinnosti poplatkové za listinu jedinou. Totéž platí i o úředních protokolech, které o témže jednání byť i s přerušeními po dva neb více dnů se sepisují a v nich se pokračuje (§ 32 cís. pat. z 9. února 1850 č. 50 ř. z.).

3. Za části listiny neb spisu, které tudíž zvláštnímu kolkování nepodléhají, pokládají se:

a) dodatky, které k listině již úplně vyhotovené potomně se připojí a jimiž se právní jednání listinou vyjádřené, pokud se týče místa, času, druhu a objemu práv neb závazků nemění.

b) Schválení (ratifikace) zmocnitele na konci listiny o jednání zmocněncem předsevzatém doložené.

c) Zvláštní prohlášení o zřízení zástupce nebo přijetí substituce k plným mocem pro soudní správce a advokáty připojená.

d) Potvrzení znamení ruky podpisovatelem a podpisy jednoho nebo více svědků.

e) Legalisace k listině připojené pokud při legalisaci předepsaného postupu šetřeno bylo.

f) Potvrzení dlužníka postoupeného (debitor cessus) na listině postupní, že byl o postupu pohledávky i o novém věřiteli vyrozuměn a uznání likvidnosti dlužníkem, pokud o původním jednání právní listina již vyhotovena jest (§ 34 cit. pat.).

g) Akcepty na směnce psané vyjímaje případ, když zvláštním dodatkem neb ve spojení s akceptem tabulární prohlášení je doloženo (§§ 11 a 12 zák. ze dne 8. března 1876 č. 26 ř. z.).

h) Gira (indossace, převod rubopisem), rukojemská prohlášení a potvrzení příjmu na směnce od poplatků osvobozené neb stupnici I. podléhající, vyjímaje případ pod *g*; ne však při směnkách, které stupnici II. jsou podrobeny neb jež dle této stupnice sluší doplniti. Jiné než v § 34 zmíněné listiny a spisy, na něž se nějaká jiná listina neb spis odvolává a které k této co přílohy se přikládají, nelze za části této listiny neb spisu pokládati, nýbrž dlužno jich povinnost kolkovou dle samostatné jich povahy nebo dle jich upotřebení jako příloh posuzovati (výn. min. fin. ze dne 24. prosince 1852 č. 45615).

4. Prolongace neb jinaká ustanovení, která se připojují k listinám již úplně vyhotoveným a jimiž práva neb závazky v listinách těch obsažená změny, pokud se týče místa, času, druhu neb objemu práv neb závazků, doznávají, nutno, pokud jde o poplatek kolkový jako listiny o novém jednání považovati. Pakli se v případech, kromě takových, kde se jedná o prodloužení směnky neb takové smlouvy, která projitím času zaniká, dodatkem na původní listině neb zvláštním spisem toliko lhůta, ve které dluh placen býti má neb místo placení změni, tož změna taková podléhá toliko pevnému kolkovému poplatku, aniž poplatek dle hodnoty dávky protidávky vyměřen býti má, ač-li arciž právní jednání to již původně zákonitěmu poplatku podrobno bylo (§ 35 cit. pat.). Naproti tomu podléhá každá písemná prolongace tuzemské směnky poplatku a sice dle stupnice I, pokud prodloužení lhůty 6 měsíců nepřevyšuje, jinak však poplatku dle stupnice II. (§ 6 zák. ze dne 8. března 1878 č. 26 ř. z.).

5. Obsahuje-li táž právní listina právní jednání různého druhu, která netvoří souvislé části jednání hlavního, pak sluší z každého jednotlivého jednání zákonitý poplatek zapraviti; musí tudíž listina býti opatřena kolkem, který odpovídá součtu poplatků pro různá ta jednání předepsaných, přihlížejíc k povaze jednotlivého jednání. Přesahuje-li pak poplatek v případě takovém obnos 20 zl., dlužno řídit se předpisy platnými pro bezprostřední zapravování poplatků (§ 39 cit. pat.).

b) Listiny, které se za tím účelem předkládají, by nějaká veřejná dávka byla vyměřena neb zrušena aneb aby placení její bylo zastaveno, přerušeno neb na čas odloženo (p. s. 102 ad *d*).

c) Průvodní listiny, které třeba vystaviti ve smyslu předpisů celních, kontrolních a policejních, když jedná se o dopravu neb tržbu zboží (p. s. 102 ad *e*).

d) Listiny zřízené o odhadu neb odstupu realit, pozemků, jichž vlastníci vzdáti se musí v zájmu veřejném neb k účelům veřejným. Listiny tyto držbu odstoupeného pozemku vykazující a doložku obsahující, že věřitelé knihovní a jiní účastníci spokojují se s vyplacením sumy výkupné vlastníku pozemku, dlužno před vyplacením sumy výkupné k pojištění erára předložiti. Listiny takové jsou pak od poplatků osvobozeny, pokud se jich jen k uskutečnění prodeje k účelům veřejným užije (p. s. 102 ad *f*).

e) Nálezy, odhadní protokoly a přehledy o škodách, jež byly způsobeny na soukromém majetku podniky v zájmu veřejném prováděnými, na př. trasováním státní dráh, vojenskými cvičeními, válečnými operacemi

a pod., pokud se jich toliko k vyšetření, zjištění neb vyplacení odškodnění užije (p. s. 102 ad g).

h) Listiny, které se na základě zák. ze dne 7. září 1848 o zrušení svazku poddanského a vyvození půdy zřizují mezi oprávněným a zavázaným za příčinou zjištění poměru právního a o odškodnění, pokud se jich jen ku provedení vyvazení a k zápisu do knih veřejných užije (p. s. 102 ad i).

Poplatky z převodů majetkových (p. s. 106 popl. z.).

I. Převod majetku mezi živými:

1. darováním, viz čl. »Darování«.

2. Převod práva vlastnického, požívacího a práva užívacího k věcem nemovitým

a) úplatným jednáním: tu zaplatiti jest poplatek dle hodnoty $3\frac{1}{2}\%$ (i s 25% mimoř. přírážky);

b) soudcovským výrokem, čímž rozumí se též rozhodnutí soudu rozhodčího.

3. Převod práva vlastnického a požívacího k jiným věcem a převod jiných práv ku věcem nebo dávkám.

II. Převod majetku právními činy na případ smrti (viz »Poplatky dědické«.

III. Sleva poplatků.

Z výměry poplatku, který zapraviti jest z převodu práva vlastnického, požívacího nebo užívacího ku věcem nemovitým, může se jistá část sleviti dle míry doby, která uplynula od posledního převodu zmíněných práv až k té době, za kterou se má poplatek vyměřiti.

1. Ku slevě poplatku nestačí nikterak nějaký titul právní ku nabytí vlastnictví, nýbrž osoba žádající o slevu musí prokázati, že předchůdce jeho nabyl vlastnictví věci nějakým aktem převodním, ať již smlouvou, jednáním na případ smrti nebo výrokem soudcovským (rozh. ze dne 27. února 1877 č. 45). Tato doba počítá se od toho dne, kdy po právu vzešel právní titul odůvodňující poslední převod ve prospěch posledního držitele; byl-li zmíněný převod sprostředkován smlouvou, počíná ona doba dnem, kdy smlouva uzavřena byla; zakládá-li se převod na právu dědickém, na darování za příčinou smrti nebo na odkazu, počítá se dotčená doba ode dne nápadu dědického práva, daru neb odkazu. Lhůta tato končí pak tím dnem, kterého dojde oznámení o dotýčném převodu majetkovém ve smyslu § 43 popl. z. k úřadu zřízenému ku vyměřování poplatků nebo nestane-li se oznámení takové, počítá se zmíněná doba až do toho dne, kterého podána byla k soudu listina právní k zápisu nového držitele do knih veřejných (rozh. min. fin. ze dne 3. srpna 1852 č. 26846). Při oné držbě pozemkové, pro kterou veřejné knihy pozůstávají s tím účinkem právním, že nabývá se věcného práva vtělením nebo záznamem do těchto knih, lze zřetel míti za účelem vydobyti slevy poplatků jen k oněm předchozím změnám v držení, které zapsány jsou v knihách veřejných. Přiznání slevy poplatků vázáno bylo na provedený zápis té osoby, která přenáší právo ku věci nemovité a to za tím účelem, aby se zároveň podporoval pořádek v knihách a aby se k tomuto pořádku vzbudila jakási náklonnost, která nemálo jest důležitá pro kontrolu zapravování poplatků z jednání právních. Ohlásí-li se tedy převod práva k nějaké věci nemovité a osoba, která věc převádí, ve knihách zapsána není, může sleva poplatku vzejíti pro všechny osoby jen v tom případě, jsou-li převody soudobé, a podán-li důkaz, že